

Ч.Айтматов

Жамиля

композитор:
Астар Тыналиев

УДК 78
ББК 85.315.3
Ш 35

«Жамийля». Композитор А. Тыналиев.
Фаст-Принт, 2024 ж, – 886.

ISBN 979-0-803880-49-7

**«ЖАМИЙЛЯНЫ» МУЗЫКАЛЫК
ТРАКТОВКАЛОО МАКСАТЫ
ТУУРАЛУУ СӨЗ**

Чыңгыз Төрөкулович Айтматовдун Жамийля аттуу, бүткүл дүйнөдө миллиондогон элдердин жүрөктөрүндө ыйык сезим ойготкон, эң таасирдүү повестинин сыйкырдуу күчү эмнеде?

Албетте, жаш, анан жамалдуу келин Жамийля жердештеринде мурун жолуктурбаган, учуратпаган, согушта оор кыйынчылыктарды башынан өткөргөн, фронттон жарадар болуп, бир аз сылтып баскан Даниярдын көп сүйлөбөгөн түнт, бирок бир аз ооз ачса ички дүйнөсүү кен, кругозору терең, бай экендигинен жактырды деп туябыз.

Анан, Жамийляга Даиярдын жалпы келбет-түспөлүндөгү, келишимдүүлүгү да жаккан болуш керек.

Негизинен Даиярдын эмоционалдык ички дүйнөсүндөгү мурун байкалбаган шығы, б.а. анын бийик музыкалуулугу Жамийля менен Сейитти дароо туткундап багынта алды.

Баарыбыз сезип, туюп турабыз, – бул өзү, жазуучубуздан жашоо-турмушунда болуп өткөн окуя болуш керек. Өзү жаш өспүрүм Сейиттин ордунда болуп, жердеши жаркын жамалдуу бир келиндин фронттон келген бир казак жигитке ашык болгону прототип болгон го.

Ооба, Жамийляны багынтан негизги себептердин бири Даиярдын мыкты, эч кимге ооз ачып мурун ырдабаган жаңы обондорунун таасири болду деп эсептейбиз.

Албетте, повестин автору чыгармасын алгачкы жолу бекеринен «Обон» деп атабагандыр. Айтматовдун ар бир абзацында сыйкырдуу обондорого бийик мамилеси абдан маанилүү экендиги сезилип эле турбайбы. Орусча айтканда повестин ар бир сабында «Ярко прослеживается и сквозит это отношение».

Композитор дагы ушул музыкалык спектаклин – «Даниярдын ыр талаасы» деп атаганы да бекеринен эместири.

Сөзүбүз, оюбуз далилдүү болсун үчүн повесттен бир нече фрагменттерге токтололу.

Ш 4905000000 - 17
ISBN 979-0-803880-49-7

УДК 78
ББК 85.315.3

... Ошондо шаңшып созолонгон үнү гана эмес, Даниярдын обонуна болгон жалын чексиз мээrim адамды таң калтырып жакасын карматты. Ушунун өзү эмне экенин, аны эмне деп айтаарымды билбедин: ырчынын көмөкейүнөн чыккан үн эле, же болбосо андан башка, жүрөктүн өзүнөн оргуп төгүлгөн дагы бир нерсе барбы? Ал өзү эмне адамдын жанын эргитип ой-кыялын ойготкон? – азыр да айта албайм.

Атаганат, колдон келсе кагазга жазып отурбай, бул укмуштуу обондун өзүн салып берсем кана.

...Дениздин толкуну удургуп капитагандай төктүрмө обон ташынып, анын сөз айтууга чамасын келтирбей жатты.

Бала болуп мен мындайды эч качан уга элек элем. Бул бир өзүнчө тубаса үн. Жүрөгү зор адамдын ой-санаасы, кубанычын, тилегин баяндаган зор обон! Ал кыргызчага, казакчага да окшобойт, бирок таңшап отурсан, бул обондо байыртан бир боордош кыргыз менен казактын тандалган төл обондору ширетилип кошуулгандай туюлат.

Анын үнү, анын обону менин кулагыма сиңип, кайда бассам турсам да, артыман калбай ээрчигенсийт. Бул обон, күндүн мурду кылтыыйп жаңы көрүнөөрүнде, саманда жаткан жеримден тура калып, жылаңбаш шүүдүрүм беде менен, сайдагы тушалган аттарды көздөй чуркаганымда, жүрөгүмдө күү чалып угулгандай.

Мындай учурларда, Даниярды угуп отуруп, астындагы боз топурак кен талаа жерди, адам баласы ушунчалык сүйгөнү үчүн жата калып, аны өз энендей бек кучактап, өпкүлөгүн келет.

... Ал эми кечинде, капчыгай менен араба айдал бара жатканыбызда, мен башка бир укмуштуу дүйнөгө көчүп кеткендөй болчумун. Даниярдын ырына кулак салып, көңүлүм толкуп ырлагам.

«Капырай, ушунун баарын ал кайдан үйрөндү, кайдан укту экен? – деп таң калып кызыгам».

...Көңүлү толкуп, обонго жаңы балыгын Жамилья ар дайым ушинтти, Даниярдын арабасына жакындай барганды, өзү да билбей Даниярга ақырын колун созчу. Бирок шаңшып ырдаган Данияр аны байкачу эмес.

Жамильянин колу ошол сунулган бойдон ылдый түшүп, арабанын кырына барып тийгенде, ал эсине келе түшкөндөй селт этип, колун тарта коюп, ордунан жылбай туруп калчу...

«Жамилья» повесттинде ушул сыйктуу мисалдар көп. Чыгармада, сценарийде ушунун баары жазылуу.

Баса, композитор бул музыкалык трактовкасында колориттик аркылдуулукту да ийгиликтүү колдонгон. Мисалы Даниярдын Сүйүү гиминде обондук колориттик элементтерде казак казак обондорунун белгилери байкалат. Анын үстүндө Даниярдын улуту казак болгон да.

«Жаркын тилек» деп аталган, тексти жок, кыз-келиндер составы үчүн жазылган акапеллалык хордо Даниярдын орус талааларында, согуштук окоптордо өткөргөн оор түйшүктөрүн сүрөттөгөн орусобондорунун белгилери бар.

Бул сүрөттүн программалык, философиялык мазмунунда ошол бийлеп жаткан

беш балеринанын төртөө ортодогу бешинчиси – Жамильяга «Данияр экөөнөр качыла, анткени сүйүнөр Алла-Тоонун ак калпактуу чокусундай бийик» деген ойду билдирип жатышат.

Эпизодду симфониялык оркестр коомай турат.

Үчүнчү, мисалда, Маймак станциясындагы жоокерлерди ташыган вагондорду карап туруп, согуштун илебин сезесин. Андыктан ал симфониялык эпизод «Согуш илеби» деп аталат. Колоритинде ошол мезгилдеги согуш марштарынын белгилери бар. Дагы бир белгилеп кетчүү деталь – кыргыз композиторлору мындан мурун Айтматовдун «Жамильясын» музыканы тили менен трактовкалоодо Жамильянин жүрөгүн туткундай ала турган Даниярдын бир топ Жаркын обондорунда таянууну максатташкан эмес. Бул алгачкы тажрыйба.

Музыкалык спектаклге композитор элдик пландагы обондорду мол камтыптыр. Мисалы, Жамильянин №1 ыры – Ай нуру (сөзү, элдики, музыкасы А. Тыналиевдик), Сыйлай жүр (сөзү, элдики, музыкасы А. Тыналиевдик). Элдик текстке чыгарган «Жанасын жайдын гүлүндөй» деген ырды да кошсо болот. Бул эки чыгарманы Данияр аткарат. Обончу Абдыкалый Темировдун келишимдүү обонун композитор спектаклдеги алгачкы номер – «Жараышктуу замана» деген бир топ татаал аралашма акапелла хоруна колдонгон.

Йрларда, хорлордо композитор адабий-поэтикалык тексттерди тандоодо, колдонууда бийик жоопкерчиликти сезе билип, абдан изденүү, менен иштептир.

Баса, кыстара, токтоло кете турган дагы бир ой – Чыңгыз Төрөкуловиччин тубаса, табигый музыкалуулугуна мисал, – анын «Ыссык-Көлдү сагынуу» деген ыры. Обону, сөзү өзүнүкү. А.Тыналиев автордун бул чыгармасын классикалык ыр маанайында интерпретациялаптыр. Симфониялык оркестрдин коштоосунда бир опералык жаш солисткасынын аткаруусунда радиого жаздырам деп пландаштырып жатыптыр. Бул ишинде да ийгилик каалайлык.

Орустарда мындай сөз бар: – «Идея рождает дело!» – деген.

«Даниярдын ыр талаасын» Алма-Атада, же Астанада казак тилинде койдурса болот. Өзбек тилине которо коюп Ташкент шаарында да койсо болот.

«Жамилья» повестинин казакчага, өзбекчеге которулган варианттары бар. Жети-сегиз ыр тексттерин которуп коюш кыйын деле болбойт. Бул музыкалык спектаклдин клавирдик ноталык жыйнагын басмадан чыгаруунун дагы бир маанилүү жагдайлары бар. Ушул спектаклдеги вокалдык номерлерди муз. училище, искусство университети жана консерваториядагы профессионалдык вокалдык кафедрада, аナン бүтүп келишкен операнын, филармониянын солисттери ырдашат, колдонушат. Кыргыз радиосу да бул номерлерди элге тааныштыруу максатында эфирден берип туруш керек.

Ошентип, бул спектаклге ак жол каалайлы.

Музыка изилдөөчү –
Камила Ашырходжаева
Бишкек ш. 2018 ж.

Тыналиев Астар Сариевичтин чыгармачылык биографиясы

Тыналиев А.С. 1942 жылды 16-январда Кыргызстандын Москва районундагы Кызыл-Туу айлында төрөлгөн. Анап Фрунзе шаарындагы М.Куренкеев атындагы музикалык училищени аяктаган соң Ташкент шаарындагы мамлекеттик консерваторияга өтүп, 1972 жылы хордун дирижерү катары бүтүргөн. Андан соң Фрунзе шаарындагы биртөп музикалык окуу жайларда мугалим болуп эмбектенген. Мисалы Куренкеев атындагы музикалык училищеде, П.Шубин атындагы балдар музикалык мектебинде мугалим, завуч болуп иштеген. 1973 жылы музикалык окуу жайлары боюнча Республикалык метод.кабинеттин директору болуп иштеген. Ал кызметинде бир-топ күрдөлдүү эмбектерди, мисалы ошол мезгилдеги 127 балдар музикалык мектептер арасында жыл сайын республикалык каро-

о-конкурстарын уюштуруп өткөрүшүү. Орто-Азия музыкант-аткаруучулар арасында Чоң конкурс өткөрүшүү...

Андан соң Кыргыз Маданият Министрлигинин аппаратында алдыңкы музикалык эксперт болуп иштеген. Ал реперткомдо көркөм советтин мүчөсү катары жаңы пьесаларды окушуп, республика боюнча жаңы коюлган спектакльдарга барып, кабыл алууга катышып турушчу.

Ал жооптуу секретарь катары жылынча торт жолу кыргыз обончулары менен композиторлорунун чыгармаларын талдап кабыл алыш, гонорарларын төлөтүп, ал чыгармаларды аткартууга жетишишчү. Ал композиторлук кесипти сырттан окуп кийинчирээк Кыргызстан композиторлар союзунун мүчөлүнүнө кабыл алынган.

А.Тыналиев ошол жылдардан баштап

18 окуу китеpterин, музикалык автордук ноталык жыйнактарын басмадан чыгарган. Тизмектеп өтсөк:

- Кыргыздын элдик ырлары;
- Кыргыз сольфеджиосу;
- 135 өздүк ырлар, романстарынан турган автордук «Жаркын ырлар» деген эки томбук клавирдик жыйнак.
- Автордун хордук чыгармалары «Капелла ырдайт» деген ат менен басмадан чыгып жатат;
- Ч.Айтматовдун «Жамийля» повести боюнча чыгарган музикалык спектакли радионун алтын фондусуна кабыл алынды. Эми өзүнчө клавирдик жыйнак катары, сценарий менен басмадан чыкмак болуп чечилди.
- Жуматудин Шералиев менен Бирдикте драматург Кадыrbай Мамбетакуновдун «Укей» деп аталган музикалык трагедиясына музыка жазышип, ал спектакль Нарын муз.драм театрында ийгиликтүү коюлуп, атайын диплом, байгелерге татыктуу болушту;
- Жуматудин Шералиевдин 70-жылдыгына карата 150 чыгармаларын чоң жыйнак кылышып чыгарган;
- Кыргыз тил комиссиясынын колдосу менен автордун «Келечек ырдайт» деп аталган клавирдик жыйнакты чыкты. Жыйнак клавир турундө басылып, бала-бакча, мектеп, аナン жаштарга арналган ыр-хорлонун турат;
- Метод-кабинетте иштеп жүргөндө республиканын музикалык окуу жайлары учун «Музикалык альбом» деген ат менен автордук пьесалар жыйнагын чыгарган;
- Белгилүү ырчы, обончу Муса Баеводун чыгармачылыгы боюнча атайын монографиялык китеп чыгарган. Ал китеpee М.Баеводун 24 обондорун нотага түшүрүп ошол китеpee киргизген;
- «Песни Ала-Тоо» деген ат менен чоң хрестоматиялык ноталык жыйнак чыгарган. Ал жыйнак негизинен 120-га жакын кыргыздын эң мыкты шедевр ырларын орусчага котортуп эки тилде чыгарган. Бул жыйнак посолство-консульстволорго, Россиянын музикалык ВУЗ-дарына жөнөтүлгөн;
- «Кубулжуйт балдар ырлары» деген ат менен чыгарган ноталык клавирдик жыйнагы жалпыга билим берүүчү мектептердин музыка мугалимдерине арналды;
- «Экиянын обондору» деген ноталык жыйнак;
- «Ыр менен жолугушуу» («Встреча с песней») деген клавирдик жыйнагы орус, совет ырларынын кенири белгилүүлөрүн социализм убагында С.Эралиев, С.Жусуев, Ж.Садыков, Т.Самудиновдорго официалдык заказ менен котертуп басмадан чыгарган;
- Композитор Алтынбек Жаныбековдун «Фортепианолук чыгармалары» деген жыйнагыг түзүп, редакциялап басмадан чыгарган;
- Композитор Асанкул Жаркымбаевдин «Ырлары жана хорлору» деген клавирдик жыйнектүү түзүп, басмадан чыгарган;
- Композитор Жылдыз Малдыбаевынын автордук жыйнагын редакциялаган;
- А.Тыналиев композитор катары «Жамийля» менен «Укейден» тышкaryы М.Эшшенкуловдун «Ак-Зыйнат кыздын баяны» деген радио-спектаклин музикалаштырган. Радионун алтын фондунан кабыл алынган. Мындан тышкaryы драматург Кадыrbай Мамбетакуновдун «Эделвейс» радио-спектаклине музыка жазган. 1970 жылдарда «Апендинин досу» деген куурчак спектаклине музыка жазган. Дагы «Учазамат» мультфильмине музыка жазган.
- А.Тыналиев Алыкул Осмоновдун поэтикалык 22 текстерине ырларды, хорлорду, романстарды чыгарган. Бул эмбектери учун авторгो «Алыкул Осмонов атындагы сыйлыктын лауреаты» наамы ыйгарылды. Чолпон Турумбаева чыгарган Жуматудин Шералиевди «Ырдайбыз» деген ноталык-claveirdik жыйнакка автор катары катышканыгы учун А.Тыналиевке «Ж.Шералиев атындагы сыйлыктын лауреаты» деген наат ыйгарылды.
- Мындан тышкaryы ал көптөгөн дипломдор менен сыйланган. Кыргыз маданиятынын мыкты кызметкери сыйлыгы, «Жылдын мыкты адамы» деген медальдын эсси...

15.04.2022 жыл.

Тыналиев Астарбек Сариевич

**ЧЫНГЫЗ АЙТМАТОВДУН
“ЖАМИЙЛА” ПОВЕСТИ
БОЮНЧА ТҮЗҮЛГӨН
«ДАНИЯРДЫН ҮР ТАЛААСЫ»
АТТУУ МУЗЫКАЛЫК
СПЕКТАКЛЬДЫН СЦЕНАРИЙИ
ЖАНА ЛИБЕТТОСУ**

Музыкасынын автору Астар Тыналиев.
(Хронометражы -1 saat 22 минут)

- М у з ы к а -

Жарашыктуу замана. Арапашма (смешанный) хор «а» капелла. Музыкасы А.Тыналиевдики, сөзү Алыкул Осмоновдук. Групповой бийи да болот. Абдыкалый Темировдун обону колдонулду.

Ар бир күндүн өзүнчө го жаштыгы, Жарашыктуу күлкү-юон шаттыгы. Сонун абыл, сонун сүйүү жаралат, Закымдаган мезгил берип бактыны.

Кайырма:

Жаштык колдо, кубат да колдо,
Эй курбулар жашоодо кымбат,
Күндөр бизде бар.
Мына заман октой учуп зыпталап,
Калың турмуш арасында кыдырат.
Көрчү досум биз жашаган күндөрдү,
Адамзаат бактысы өсөт эң кылдат.

Кайырма:

Жаштык колдо.
Кубат да колдо.
Эй курбулар жашоодо кымбат,
Күндөр бизде бар!

СЕЙИТ: -Бул өзү кечээ эле балалык чактагы окуя. Ата Мекендик согуш үчүнчү жыл аяк басып, Курск менен Орёлдун майданында күчөп турган кези.

Анда биз, бир - кур өспүрүм балдар, колхоздо араба айдал. Суу сугарып, чөп чаап, айтор, -согушта салгыла-шып жаткан эр бүлөлөрдүн оор түйшүгү биздин майну- бузда калган.

Жамийла күйөсү менен үч-төрт ай эле бирге туруп, анан Садык акемди аскерге алыш кеткен.

Жамийла жеңемди мен чын ниетим менен жакшы көрчүмүн:

Бир жагы,-ал менден азыраак эле улуу, тен курбу саяктуу эле. Ал дагы мени «кичине бала»-деп, инисиндей эркелет.

Жамийланын эки аттык башкарыйп, араба айдал кетишине мен эч кандай күмөн санаган жокмун. Ал өзү кичинесинен жылкыда жүрүп өскөн, тээ боордо, Бакайыр айлындагы жылкычынын кызы эле. Ой - кырда жылкы айдашып, ат чапкылап жүрүп, өктөм өскөнбү, анын үстүнө жалгыз кыз бала экен, айтор Жамийланын жүрүш-туршунда кандайдыр кайраттуулук, эркекке таандык мүнөз бар эле. Кээде энелерине эркелеп шаңқылдап каткырып, так секирип жүгүрүп, кээде ырдап да жиберчү.

Ооба, мен жеңемди эч кимге ыраа көрбей кызганам, анын ирендуулук менен, өзүн эркин алыш жүргөн мүнөзү менен ичимден сыймыктанчумун.

Билбейм эмне учун экенин, бирок биз етө эле жакын элек, биринен - бири эчтеке жашырбас сырдаш курбум саяктуу элек.

(Музыка)

**«Даниярдын ой-толгоосу»
Оркестрдик эпизод, алгачкы
14-тактысы. (Биринчи номердин
экинчи жарымы 15–20 сек)
(Жалпы бий кошсо да болот)**

... Данияр болсо киши менен көп сүйлөшчү эмес, түнт эле.

Азыр ойлоп карасам, анын көрбөгөн күнү, тартпаган азабы калбаптыр. Мүмкүн, жетймдиктин запкысын көп тартып, турмуш аны тез иштөөгө, бирок сүйлөтпөи, сырын ичке түйүп, сактаганга үрөттүбү?

Данияр кээде жаныбыздагы Кароол дөбөгө чыгып барып, караңгы киргенче ошол жерде олтурат.

Ушул учурда ал мен укпаган, менин кулагыма жетпеген кандайдыр кереметтүү бир нерселерди тыңшап, ошого жан дили

менен берилип, кулак салып отурган өндүү ту尤лат. Музыка: «Даниярдын ой-толгоосу». Бул жерде оркестрдик эпизод, 15-тактыдан аягына чейин.

(Пауза) ...Ошентип жеңем, мен, анан аскерден жаны эле келген Данияр үчөөбүз фронтко деп айылдан Маймак станциясына арабалап эгин тартабыз.

Жол алыс. Жыйырма чакырымдай боз талаа мөнен жүрүп отуруп, төмөндө жаткан. Кара-Тоонун капчы-гайынан өтүп станцияга барыш керек. Бир жакшы жери, кырмандан чыгып станцияга жеткенче жер өңүтүү ылдый, аттарта бул көп жеңилдик.

Мына ушинтип биз күнүн барып келип, эгин тартып жүрдүк. Айылдан эртең менен чыгып, станцияга түш ой барабыз.

Данияр алдыбызда кетип бара жаткан. Оор капты тамаша кылып көтөртөбүз деп, Жамийла жеңем экөөбүздүн жоруктарыбыздын аягы уяттуу болуп чыкты.

Анын таарынычы, ызасы жазылдыбы биле алган жокпуз.

Аны билүү да кыйын эле. Ортобузда эчтөке болбогон- суп, Данияр мурдагыдай эле бир сырдуу, токтоо мүнөз. Болгондо, кечээ ал фронттук жаратын аябай элө кокустатып алса керөк, демейдегиден катуурак аксал, өзгөчө кап көтөргөндө кыйналып жүрдү. Ал эчтеке дебесе да, ушунун өзү, биз күнөөлүү экенибизди бассак -турсак да эске салып, көнүл оорутту.

Жамийла болсо, ал дагы өз намысын бөрбейт, оюнда эчтеке жоктой сыр алдыrbай, күлүмүш болуп, сыртынан жайдары. Ушинткени менен нары жагында капаланып, кейит чеккени сезилип эле турду. (Пауза)... Мына ушинтип, биз айылга кетип бара жаттык. Чиркин, ошол күнкү түн бөтөнчө жаратылгансып, эң эле көркүү болду...

**(Музыка. Оркестр - “Жылдыздар жымындайт”. 45 секунд.)
Музыкасы А.Тыналиевдики**

Жылдыздар ушинтип толгондо, биз капчыгай аралап келе жатканбыз. (Ат арабанын добушу)

Аттар салкынданып, үйдү көздөй көңүлдүү жортуда. Араба качыр - кучур дүнгүрөп, ташка тийген такалар- дан учкун чагылат.

Күркүрөө жаны тынбай алдастайт. Тээ артта калган темир жолдо поезддер көпүрөдө нары өтүп, бери өткөн сайын жаңырык эрчитип, гудокторду алыска - алыска созолонтот. (Паровоздун гудоктору- нун үнү угулат.)

Жамийла ошондо менин алдымда кетип бара жаткан. Тизгиндерди бош коё берип, ал эки жагына көз сала, ақырын гана кыңылдап ырдамыш болот. Биздин унчукпай, сүйлөшбөй келе жатканыбыз анын көңүлүн басынтып жатты.

Мен аны билип эле турдум. Чын эле ушундай түндө да унчукпай коюш болобу?

Адам деген тилдүү, жандуу болсо, анан табийгаттын ушул көрүнүшүнө жооп бербейби?

Айткандай эле, Жамийла тынч отуралган жок: ақыры үнүн көтөрүп ырдап жиберди. Менимче мунун дагы бир себеби болду го дейм:

Жамийла ушинтип Даниярдын таарынчысын жазып, капасын ачмак. Кээде адамдар бириникин бири кечиргени эле турат, бирок ошого болор - болбос болсо да алгачкы түрткү керек эмеспи.

Мүмкүн, Жамийланын оюна ушу кетиби, иши кылып ал ынтаасын кооп, ичке, шынгыраган үнү менен, көңүлдөнүп ырдады.

**(Музыка: 1,5 минут) Ай нуру.
Музыкасы А. Тыналиевдики,
сөзү элдики.**

Ай нуру бизге төгүлдү,
Алтыным (ай) аччы көңүлдү.
Ардактап (а) жүрүп өтөлү (да),
Алдыда (да) турган өмүрдү.

Күн нуру бизге төгүлдү,
Күлгүн жаш (ай) аччы көңүлдү.
Күлдөтүп (а) жүрүп өтөлү (да),
Күлгүндөй (а) жаштык өмүрдү.

Жалбырак учат дилдиреп,
Жабыккан (ай) түрүн билдирет.
Жаш кезде (да) ойноп күлөлү,
Жашообуз (ай) канча,- ким билет.

Деген сыйктуу секетбайлар Жамийлада
толуп жатат. Аны угуп отуруш да өзүнчө
бир жакшы.

Ырдап келе жатып. Жамийла бир убак-
та алдыда баражаткан Даниярга кыйкырды:

- Ой сустайган неме, ырдап койсон бол-
бойбу? Жигитсиңби өзүн, же өлүксүңбу?

Данияр арабасын токтото берип, бери
кайрылды да уялгандай үн менен:

- Ырдай бер, Жамийла, кулак. сенде! -
деп койду.

- Башка эл эмне кулагын шыптыртып са-
лыптырбы? - деди Жамийла кекете какши-
ктап. - Ырдабасаң жөн кой, бой көтөргөнүн
мунун!

Анан:“Сен ырдабасаң мен ырдайм”-де-
гендей эргишип. кайра өзү ырдады.

(Музыка: 2,5 минут.)
**Жамийланын экинчи ыры.
“Жакшы сөз айтчы мага”.**
**Музыкасы А.Тыналиевдики,
сөзү Бактыгүл Чотурованыкы.**

Жакшы сөз айтчы мага,
Жаныңа бөгүлөйүн.
Жарпымды жазайын да,
Жароокер көрүнөйүн.
Жазмыштын чаңдарын жууп (оо - ой),
Жамғырдай төгүлөйүн. (2 жолу).
Жаштыктын толкунуна,
Жарашып көбүрөйүн.

Жайылып жәэkkө көлип,
Жанада чөмүлөйүн.
Жашоонун күлүгүн чаап,
Жакшы үмүт төминөйин.

Жат кылып санаркоону,
Жакшы ойго эңилейин.
Жаздагы ак тандардай,
Жадырап сөгүлөйүн.
Жайнайын мандай жарып,
Жаныңа бөгүлөйүн.
Жакшы сөз айтчы мага!

Жамийла эмне үчүн Даниярды ырда де-
генин ким билет, же ушуну менен аны сөзгө
алаксытмак болдубу?

Менимче ошондой болуш керек, антке-
ни бир аз өткөндөн кийин, Жамийла Дани-
яды дагы үндедү:

- Ай, Данияр, деги сен бирөөнүң сүйдүн
беле? - деп өзү эмне үчүндүр күлүп жиберди.

Данияр жооп берген жок, Жамийла ун-
чукпай калды.

Бир азга капчыгай ичи тынчтана түштү.
Дөңгөлөктөр гана дүнгүрөп, аттарбашын
чулгуп бышкырынат.

Ырдай турган кишини тапкан экенсин!”
- деп, күлүп койдум мен, ичимен.

Бир убакытта Данияр аттарды “чу” -
деп желдири да, күтпөгөн жерден, араба
секиргенде кошо секирип, дирилдеген үн
менен ырдан жиберди.

**(Музыка: Даниярдын сүйүү
Гимни. симфоркестрин
коштоосунда. 1,5 минут. Вокализ)**
Музыкасы, сөзү А. Тыналиевдики

Анткени менен, Даниярдын ушул эле
ооз ачып ырдаганынын өзүндө кандайдыр
сонун, укмуштуу обон бар экени дароо эле
сезилди. Үнү да мыкты көрүнүп калды.

«Тигини!» — дептирмин мен таң ка-
лып.

Жамийла болсо тимеле кыйкырып жи-
берди:

О, кайран немө, башта кайда эле?
Ырда эми, жөндөп ырда!

Данияр унчукпай келө берди. Алды
жакта капчыгаи- дын чыга бериши агарып,
өреөндөн келген жел бетке сокту. Жана ба-
шатаган обонду Данияр дагы улантса экен
деп, чыдамсыздык менен күттүм. Бир аз
өтө түшүп, ал кайра ырдаганда, мен чындал
эле сүйүнүп кеттим.

Адегенде Данияр мурункудай эле үнү
кысталып батына бербей ақырын баштады.

Бирок, бара - бара үнү улам ичен күч
алып, арышын кең таштап, чабыты тол-
гондо, капчыгай ичи башган аяк жаңырып,
алыскы аскалар Даниярдын обонун эки үч

кайтара улантып жатты. Анын үнү дагы
чыйралып күчөй берди. Ошондо шаңшып
созолонгон үнү гана эмес, Даниярдын обо-
нунда болгон жалын менен чексиз мээрим
адамды тан калтырып жакасын карматы.

Ушунун өзү эмне экенин, аны эмне деп
айтарымды билбедин:

Ырчынын көмөкөйүнөн чыккан үн эле,
же болбосо андан башка, жүрөктүн өзүнөн
оргул төгүлгөн дагы бир нерсе барбы?

Ал өзү эмне адамдын жанын эргитип
ой-кыяллын ойготкон? - азыр да айта албай.

гандай туюлат. Обон, бирде, казактын учу
- кыйры жок ай талаасындей, кенен агымда
жайкалыш көйкөлсө, бирде кыргыздын
зоокалуу, тоолорундай, бийик заңгырап
көкөлөйт.

Капырай! - деп жаттым мен, - Данияр
ушундай экен да? Капырай, анын мындасты
кимдин оюнда бар эле?»

**Даниярдын экинчи вокализи.
(Кайырмасын кыз - келиндер
хору коштойт.) Музыкасы, тексти**

А.Тыналиевдики.
Кайырмасынын тексти.
Эки жолу кайталанат.

...Мекенимдин көркүнө
Сыймыктанам.Мактаймын.
Ак калпактай Ала - Тоомду,
Ырга салам, алкаймын.

Капчыгайды басып өтүп, жолу даңгыр
жайкалган өзөнгө чыкканда, Даниярдын
ыры көкүрөк черин жазып, жаңы күч менен
талпынды.Өмүрү угуп көрбөгөн керемет-
түү обондор, бирине - бири куюлушуп, би-
ринен бири өтүп алмашууда.

Даниярга бүгүн эмне болгонун түшүн-
бөй жаттым. Так ушул бүгүн, так ушул са-
атта ай - күнү жеткендей, ичтеги бүк болуп
камалган бардык сырын, байлыгын Данияр
мына азыр ачыкка чыгарып, алтын чачыла-
дай төгүп берди.

**(Музыка: Даниярдын «Кыялымда
чабыттап». Музыкасы, адабий
тексти А.Тыналиевдики.)**

Көңүл чиркин толкуп умсунамын,
Ооба, арга жок да буйрукка.
Тилегимде алга умтуламын,
Ыйык сезим сыйкырчыдай жакыннатып.
Ынак кылып данекерлейт деп түямын.

Закымдаган күндөр канаттуудай,
Зымырылат, жылат ак куудай.
Учу кыйыры жок көк асманда,

Чабалакей болуп кайкыым кыялымда.
Кекүрөгүм үмүттөргө бүт чулганып.

...Данияр бир убакытта үнүн бийик закымдата келип ырын чорт токтотту да, атарга ала - сала камчы уруп, айдан жөнөдү.

Данияр ушуну менен токтобой, бир аздан кийин көрүнбөй калды. Биз болсок айылга жеткенче бир ооз да сүйлөшкөн жокпуз. Анын себеби: адамдын ичтегисин сөз менен айтып берүү кээ бир учурда колдон келе бербейт го дейм...

(Пауза) ...Даниярдан ушул күндөн тартып биздин турмушбузга бир түрлүү жаңы бир нөрсе кошулгандай болду. Мени дайыма алда эмнеге сонуркатып, кандайдыр жакшы сезимдер жүрөгүмө толуп, өз алдымча сүйүнтүп жүрдү. Эртең менен кырмандан жөнөгөндөн тартып, станцияга келип, кайра жолго чыкканча, капчыгайга качан жетер э肯биз деп, кечки салкын менен төгүлгөн Даниярдын обонун угууга ынтызар болуп, чыдамым жетчү эмес.

(Музыка: “Кыялымда чабыттай” 2чи куплети кайталанат.)

Закымдаган күндөр канаттуудай,
Зымырылат, жылат ак куудай.
Учу кыйыры жок көк асманда,
Чабалакей болуп кайкыым кыялымда.
Кекүрөгүм үмүттөргө бүт чулганып.

Анын үнү, анын обону менин кулагыма сицип, кайда бассам турсам да, артымдан калбай кошо ээрчигенсийт.

Бул обон, күндүн мурду кылтыйып жаңы көрүнөрүндө, саманда жаткан жеримден тұра калып, жылаңайлак, жылаңаш шүүдүрүм беде менен, сайдагы тушалған аттарды көздей чуркаганымда, жүрөгүмдө күч чалып угуландай. Мөңгүлүү кыр арқадан төгүлгөн күн, аны билгенсип, мени кайрай күлүмсүрөп жаркырайт.

(Музыка: «Жылдыздар» номери.)

Ал эми кечинде, капчыгай менен араба айдан бара жатканыбызда, мен башка бир укмуштуу дүйнөгө көчүп кеткендай болчумун. Даниярдын ырына кулак салып, көңүлүм толкуп ыргалам.

Капырай, ушунун баарын ал кайдан үйрөндү, кайдан укту экен? - деп, таң калып кызыгам.

Ошентсем да, өз эл - журутун, тууган жерин мындай сүйгөндүк, мындай өлчөмү жок сагынуу, көп жылдар бою алыста, четте журуп, көрүүгө зар болуп, эңсеген адамдын жүрөгүндө гана жаралып, пайда болорун өз акылымда түшүнүп да жүрдүм.

Мен үчүн Даниярдын бул обондорунда анын жер кыдырып, жол - жолдо жетимче жүргөнү да, Россиянын көп азаптуу кан майдан талааларын басып өткөндөрү да элестетилчү.

Мүмкүн ата-мекен жөнүндөгү ушул жалындуу обондор ошондо туулган чыгар.

(Музыка: Женский хор. «Жаркын тилек» оркестр коомай коштойт. 1.5–2 минут.) (Бийи да болот.)

5-балерина, сахнада. Музыка А. Тыналиевдики.

Мындай учурларда. Даниярды угуп отуруп, астындағы боз топурак көң талаа жерди, адам баласы ушунчалык сүйгөнү үчүн жата калып аны өз энөндөй бек кучактап, епкүлөгүң көлөт. Мына ошондо биринчи жолу мөнин жүрөгүмдө кандайдыр жаңы бир нөрсө ойгонуп, көкүрөктүү дөгдеткөн эңсөө кыстап, мен дагы ушул жер келбетин, жер көркүн Даниярча сөзө билип, сүйө билип, мен дагы ушинтип эле айтып берсем э肯 деп тилемид.

(Пауза) ...Ал эми Жамильанын өзгөрүлгөнү эмнө!

Баяғы тамашакөй, шайыр мүнөз келин эмне үчүндүр жоошүй түшүп, анын мурда ойноктогон өткүр көздөрү эми ичен мундана, тумандуу жазгы қүн сыйктуу, жылуу мәримге толуп, назик тиктейт.

Жолдо кетип бара жатканыбызда, Жамильанын жүзүнөн дайым бир ой кетпей, ээрдинде үлбүрөгөн күлкүнүн көлөкесү адашып, ал өзү гана билген кандайдыр жакшы бир нерсеге ичи жылыгансып, ошого сүйүнгөн өндүү туюлат. Кээде болсо, теске-рисинче, алда эмнеден эси чыкандай, капты арабадан ийнине силкип алышп, ошол бойдон ордунан козголбой туруп калат. Оргуштана аккан суу алдынан кокус кездешкендай, ушул шок сууну кечсемби, же кечпөсемби деген сыйктуу, Жамила ошондо илгери ат-тагандан коркуп, дал болуп апкаарыйт.

Даниярга болсо, ал эмне үчүндүр жакын жолобой, көзүнө тик кароодон качып, сырттап жүрдү. Бирок, Жамила ақыры бир жолу кырманда, айласы куругандай, Даниярга кыжырлана сүйлөдү:

-Алдагы үстүндөгү көйнөгүндү чечсен боло! Берчи бери жууп берейин!

Көйнөктуу сууга алып барып жууду да, жашаңга жайып коюп, өзү жанына отуруп, көйнөктун бырыштарын жазган өндүү, аны көпкө чейин алаканы менен ақырын сылап отурду.

Кээде ал көйнөктун тозулган ийиндерин күнгө салып, мундана тиктеп, эмнегедир кейиғенсип башын чайкап жатты.

5-балеринанын ортосундагысы – Жамила. Ой-толгоосун бий кыймылы менен берип жетат.

Жамила менен Даниярдын бириңчи дуэті. Музыкасы, сөзү А.Тыналиевдики.

Айта албай сүрдөп апкаарып,
Иchten созом обон-ырларым.
Жылуу илеп берген сыңаары,
Тыңшап укчу жүрөк сырларын.

Кайкып учкан үмүт күштары,
Канат кагып көкөлөй берсин.
Ак жүзүндөн мөлтүр жаш кулап,
Жүрөгүм сыйдайт, жаркынын менин.

Ойгонуп сезим, албырып чоктой,
Жазганам, чоочуйм, - жабыгамын.

Жетелеп, башка түк жол жоктой,
Сүйүү чакырат, - багынамын...

... Капчыгайды өтүп, өзөнгө чыкканда Жамила ар качан арабадан түшүп, жөө ба-сат.

Мен дагы анда арабадан түшөм - анткени, обонго эрип шашпай жөө баскан эң бир сонун жыргал!

Адегенде женем экөөбүз өз-өз арабабыздын жанында басабыз.

Анан бара - бара улам Даниярга жакын-дай берип, так жанына барып калганыбызды өзүбүз да байкабай калчубуз.

Көңүлү толкуп, обонго жаны балкыган Жамила ар дайым ушинтип, жакындаи барганды, өзү да билбей Даниярга ақырын колун созчу.

Бирок шаңшып ырдаган Данияр аны байкачу эмес. Анын ою, кыялыш асманда көкөлөп жүргөндөй, ал кайда бир узакка көз салып, желкесин алаканы менен сүйөй, обондун агымына каалгып термелет.

Даниярдын үчүнчү ыры. «Сыйлай жүр». Музыкасы Астар Тыналиевдики, сөзү элдики.

Эки тал көрсөн кыйбай жүр,
Элиндө жүрсөм сыйлай жүр.
Элинцөн кетсем мен алыс,
Эрмегим (ай) дөп ырдай жүр.

Жалгыз тал көрсөн кыйбай
Жанында жүрсөм сыйлай жүр.
Жанындан кетсем мен алыс,
Жаркыным деп (ай) ырдай жүр.

Элесин көзгө көрүндү,
Элирип көңүл бөлүндү.
Эрмегим жүрөм сагынып,
Элимден сүйгөн өзүндү.

Жамильанын колу ошол сунулган бой-дон ылдый түшүп, арабанын кырына барып тийгендө, ал эсine келе түшкөндөй селт этип, колун тарта коюп, ордунан жылбай туруп калчу. Жолдун ортосунда селейип каткан

Жамийла ошондо жүрөктү әлжиреткендей, мунга чайылган, жалынычтуу көз караш менен бир топко чейин Даниярды узата карап, анан кайра артынан сендириктей келет...

(Пауза) ...-Бери келчи, кичине бала! -деп, жалгыз отургандан коркконсуп ардайым мени жанына чакырып алат.

Ушинткенде женем мага ичтеги кандайдыр сырын ачып, капасын айтат го деп күтчүмүн. Бирок, ал эчтеке айтчу эмес, тек гана эркелете менин башымды өзүнүн тизесине коюп, узакка кеткен көз караш менен алда кайда алыска тигилип тикенектей тикийген чачымды уйпалап, дирилдеген ысык алақаны менен бетимди назик сыйлайт.

Анын да жүрөгүндө жаңы тилемтер ойгонгонун ичимден сезип жүрдүм.

Жамийля Даниярды сүйсө экен деп, бир туруп, кайра сүйбөсө экен деп тилемчүмүн.

Мен үчүн анда, башымды Жамийланын тизесине жөлөп, анын күн жыттанган денесинин ысык илебине берилип, көздөрүндө жайылып келе жаткан туптунук жаштын мөлтүрөгөнүн кароо-дүйнөнүн эң асыл рахаты! Андан башка мага эчтекенин кереги жоктой.

Жамийланын ошондогу сулуулугу ай!...

(Музыка: «Сыйлай жүр» 3-куплети. 1 минута)

... Ал күнү адаттагыдай станциядан чыгып, айылга кайтып бара жаткан элек.

Асманда жылдыздар төгүлүп, түн кирип калган кез. Айлана жымырап тынч, болгондо Даниярдын обону гана өзөндүн үстүнөн созолонуп, алыска жайылып жатты.

Жамийла экөөбүз анын артынан ээрчип келаттык.

Бул жолу эмне үчүндүр, Даниярдын обону бөтөнчө бир назик күйүт менен жалгыздын арманына толуп, адамдын жүрөгүн эреркетип мункантты.

Көзүмө көз алдынан эле ысык жаш чайылып, тамагым жашка буулду.

Жамийла бул жолу колун Даниярга сунуп жакындай барды да, ошол бойдон арабаны карманып, башын эңкейте, ээрчип өндүү келаттык.

Анан бир убакта, Даниярдын үнү акырын басандап келип кайра бийик көкөлөп, түнкү талаага жаңыдан мукамдуу илебин теккөндө, Жамийла башын көтөрдү да, басып бара жатып, арабага ыргып минди!

Даниярдын жанына отура калып, козголгондон коркконсуп, колун көкүрөгүнө кыса, отурган ордуна катып калды!

Жамийла анын жанына отурганын Данияр билген да жок окшойт, ага караган да жок, ырдаганын токтотпой уланта берди.

Бир аздан кийин Жамийланын колдору акырын жазыла берип ал Даниярга бойсалып. сүйөнө калды да, башын секин гана анын ийнине койду.

Даниярдын үнү мұдүрүлө түшкенсүп үзүлүп кайра жаңыдан шаңшып күч алды. Бул обон башкаларга окшобогон ашыктыктын, махабаттын жаңы обону болду!

(3-куплет. 2,2 минута)
Даниярдын төртүнчү ыры.
«Жанасың жайдын гүлүндөй».
Музыкасы А.Тыналиевдики,
сөзү әлдики.

Жанасың (а) жайдын гүлүндөй,
Жаштыгың (а) шайы түрүндөй.
Шаңк этип (а) күлүп койгонун,
Шактагы (эле) булбул үнүндөй.
Шактагы (эле) булбул үнүндөй.

Келишкен (ай) мүчө калтардын.
Көргөндө (да) өзүн апкаардым.
Балбылдап (а) көзүн чачырайт,
Кейитип (а) башка дарт салдың,
Кейитип (а) башка дарт салдың.

Жамалы (да) жанган сулуу жаш,
Моймолжуган чүрөк кара каш.
Жаштык кез жанып турганды,
Жаадырап (а) жайна, көңүл ач.
Жаадырап (а) жайна, көңүл ач.

Алар мага назар салбаса да, мен алардан көзүмдү түшүрбөй, сыйкырланган

Сүйүшкөндөрдүн мени менен эмне иши

болмок эле, мен эле эмес, дүйнөнүн баарын унукандай, алар тек гана өздөрүнчө жан эргиткен обондун агымына көйкөлүп, термелип келе жатышты.

Мен аларды карап Жамийла менен Даниярды тааныбай жаттым

Булар мен башта көрбөгөн бактылуу кишилер эле!

нан тура түшүп, караба мени, айда арабаңды, кет!-деди да, артта калган арабасын көздөй басты. Мен дал болуп, оозумду ачып калган экемин, жеңем мени да жемелей кетти:

-Сага эмне жок эле! Түш арабана, дедейбей! Окшошкон макоолор, кудайдын азабына гана калган экем да силер менен!

(Музыка: Даниярдын «Сүйүү Гимни» Вокализ катарында -1,5 минут.) (Экинчи жолу тексти менен.) (№1 Дуэт)

Ошентип Жамийла менен Даниярдын арабанын үстүндө отургандары көз ал-оттой балбылдап, эски солдат көйнөгүнүн дымда эле туруп алганы- нан, калем, кагаз таап алардын сүрөтүн тарттым.

-Алдагы колундагы эмне? -деп Жамийла сүрөттү менден тартып алды.

-Ой, шумдугун кур! Дегеле... -деп барып, иреңи бузулуп, кагазды телмирип эле тиктеп калды.

Жамийла сүрөттү карап турду да, бир убакытта жаш чайып, мундана түшкөн көзүн өйдө көтөрдү:

-Мага берчи мууну, кичине бала! - деди ал акырын гана. Мен эстеликке сактап көюн...

(Пауза)...Бул жолу станцияга биз абдан эле бат келдик, бирок аттарыбыз кара терге түшүп барды. Тараза бош экен, арабадан түшер замат Данияр каптарды ташый баштады.

Поезддер нары - бери өткөндө Данияр токтой калып, аларды артынан көпкө чейин узата карап, алда эмне оюна келгендей түнөрүп жатты. Жамийланын ансайын тынчы кетип, Даниярдын оюнда эмне бар экенин билгиси келгендей, ал дагы Данияр караган жакты тигилип карап калат.

Анан Жамийла Даниярга жакындал, акырын айтты:

- Сен эмне эчтеке түшүнбөйсүңбү? Жемден башка кызы - келин түгөнүп калыптырыбы.

Данияр ылдый карап унчукпады.

-Болбосо мага эле оңой дейсиңби? - деди Жамийла, үшкүрүп алып...

Анан биз кайтарда, биздин айылдан бир солдат:

-Ой, Жамийла карындашым! Мен Садыктан салам кат алыш келдим деп катты сунду.

Бир - эки айда үйгө кайтып келээрин айтты.

Ушунун баарын угуп-көрүп турган Данияр, анын арабасы андан - мындан бир тиийп, атырылган бойдон короодон жулунуп чыкты да, чаң уютуп жолго түштү.

Жамийла мага да «кете бер» дегенинен мен да жолго чыктым.

(Пауза) ...“Адамдын турмушу эмне үчүн мынча татаал, эмне үчүн мынча түшүнүксүз болот? -деп ар кайсыны ойлондум.

(Даниярдын ой-толгоосу. Кульминациялык бөлүгү)

«Жамийла мынча эмнеге кечикити, кайда жүрөт?»

Данияр суудан келгенде, мен уктай элек элем. Ал эмне кылаарын билбей, жол жакты кайта - кайта карап кырманда басып жүрдү да, анан менин жаныма келип, са-манга боюн таштап кулады.

- «Ай, эми кетет го бир жакка, калбайт айылда!» - деп ойлодум мен.

- Бирок бечара кайда барап эле. Үй жайы жок мусапыр кимге керек эле? Деги жаман болду, кантер экен эми?».

Көзүм илинип бара жатканда, кырманга жай келе жаткан арабанын кылдыраганы угулуп калды.

Жамийла келди окшойт? - деп болдум уйку аралаш.

Көп узабай жакын жерден сүйүгө толгон, чечкиндүү ырын Жамийла Даниярга арнап созолонтуу.

Жамийланын үчүнчү ыры. «Алып кет мени алыска» Музыкасы Астар Тыналиевдикى, сөзү Бактыгүл Чотурованыкы.

Алып кет мени алыска,
Асманын булат тоспогон.

Күштардын мукам үндөрү да,
Суулардын шары коштогон.
Суналып жатып майсанда, (да)
Суу шары менен дос болом.! (2 жолу)
Алып кет мени алыска,
Көз нуру талып жетпеген.
Кейкөлгөн сулуу адырга, (да)
Гүлдөрдөн башка өспөгөн.
Күкүктөп аккан өзөнгө (да),!
Күлүктөн башка кечпеген.! (2 жолу)

Алып кет мени алыска,
Сен гана болчу падышам.
Жомокто гана жолукчу,
Жагайын өчпөс жаңы шам.
Келерин күтүп мен анда (да),!
Керимсел менен жарышам.! (2 жолу)

Канча уктаганымды билбейм, бир убакта эле так кулагымдын түбүндө саман шырпылдап, бирөө басып келгендй болду. Канат серпкендей кандайдыр бир суу нерсе бетимди сылап өттү.

Көзүмдү ачсам Жамийла экен.

Сууга түшүп келген көрүнөт, көйнөгүн да салкындарып, сууга сыгып келиптири, өзү да бир түрлүү жагымдуу салкындыкты ээрчитип келди.

Жамийла токтой калып, эки жагын элендеп карады да, Даниярдын баш жагына отурду.

- Данияр, мына мен өзүм келдим! - деди ал ақырын шыбырап.

Жымжырт тынчтык, асман капталдап чагылган ылдый сойлоду.(Күндүн күркүрөнүү угулат.)

- Сен таарындыбы? Катуу таарындыбы я?

- Бирок, мен айыптуу белем?...

Сенде да айып жок...

Тоо кыркалап күн күркүрөдү. Чочуп кеткен Жамийла жалт бурулуп караганда, анын жүзүн чагылган жапжарык кылып көрсөттү.

Ошол замат Жамийла Даниярды кучактап жакын- дай бергенде, ал аны өзүнө тартып кучагына кысты.

Саман менен суналып Жамийла анын жанына жатты.

(Музыка: №2 – дуэттин кульминациялык моменти) (Күн күркүрөйт)

...Чагылгандар булуттун арасына көгүлтүр жалын ойнотуп, карагай сынгандай кургак чатырап күн күркүрөдү.

Акыркы чагылгандуу добул табигаттын сүрдүү көркүн ачып, жайдын аягын бүтүрүп келе жатты.

Мына ушул эчтекөгө токтолbos күчтөй демитип, Жамийла Даниярга шыбырап жатты.

-Чын эле құмән санадыбы, кантит эле сени бирөөгө алмаштырайын!...

Керек эмес, түштөн кийинки сүйүүсу өзүнө буюрсун!

Мейли, ким эмне десе да мен сеникимин !

Жалғызым, секетим, эч кимге сени ыраа көрбөйм!...

Мен сени бүгүн эмес, кечээ эмес, сыртындан билгендей , бала болуп эс тарткандан бери сүйөм... Мына эми сен да мени издең келдин!...

-Жамийлам, жаным калкатайм, кызыл гүлүм, Жамалтай!- деп Данияр кыргыз менен казакта болгон эң назик аттарды сүйөнүнө арноодо.

- Мен дагы сени алда качан сүйгөм, өмүрүмдө көрбөсөм да окопто жатып сени ойлогом! Көрсө, менин сүйгөнүм тууган жеримде тура!

Көрсө, ал сен экенсин, Жамийла, кызыл гүлүм!

- Бүркүтүм! Шаңшыган бүркүтүм”
Бери болчу, көзүндү көрсөтчү!

О, шаңшыган бүркүтүм!

(Кульминациялык музыка: «Качуу» («Побег») музыкасы)

Жаан күчөй берди, мен болсом саманга көмүлүп, так колтуктун астында тикилдеген жүрөктүү сезип жаттым.

Ушул учурда мөнден бактылуу, менден таалайлуу эч ким болгон эмес чыгар.

(Пауза)... “Мына эми күн жаай берет, күз келет!” - деп жаттым мен өзүмчө...

(Музыка: «Качуу» музыкасынан үзүндү.)

...Жээкте бадалдын арасында сүртартып отурат элем, кеч кирейин деп калган, бир убакытта башымды өйдө көтөрүп, наркы өйүзгө суу кечип өткөн эки кишини кокус көре калдым.Алар Данияр менен Жамайла экенин дароо тааныдым.

Эмне үчүндүр алардын жүздөрү чочулап сактанган- дай сүрдүү эле.

Булар биздин айылды таштап, бир жак-ка кетип бара жаткандарын түшүнгөндө, ичим тыз этип куйкалана түштү.

Данияр менен Жамиила артына карабаи тесмир жолдун разъездин көздөй ылдам басууда..
Алардын караны улам алысталп отуруп, бир аздан кийин көрүнбөй калды.

Мен мына ошондо гана эсиме келдим.
- Жамийла - а - а - а! - деп, күчүмдүн бардыгынча кыйкырдым.

Томсоргон талаанын үстүнөн - “а - а - а!” - деген жалғыз жаңырык көпкө созолонуп, мунқанып басылды.

-Жамийла-а - а! -дедим мен, дагы бир ачуу кыйкырп, анан турган ордумдан атырылып тигилердин артынан жүгүрдүм.

Бир убакытта бутум бир нерсеге чалынып кетти эле, күү менен барып бет алдыдан жерге жыгылдым.

Ошол бойдон, башымды өйдө көтөрбөй, бетимди мыкчып өксүп - өксүп ыйлап жибердим.

- Жамийла, Жамийла - деп, жаш балача шолоктоп, мен өзүмдүн эң жакын көргөн кымбаттуу кишилерим менен коштошуп жаттым.

Мына ушунда гана, жерде ыйлап жаткан учурумда, мен өзүм дагы Жамийла-ны сүйгөнүмдү түшүндүм.

Ооба, балким бул балалык кездеги менин эң таза, наристе сүйүүм болгон чыгаар.

(Музыка : Ташкындалган качуу. Муз. “Б”)

.... Арадан жылдар өтүп, узак убакыт, ка бир жакта болуп, анан үйгө келгеним-күз келет!” - деп жаттым мен өзүмчө...
де өзүм тарткан сүрөтүңөрдү карап туруп,

менин жүрөгүмдүн дабасы-силерге Данияр менен Жамийлага кайрылам.

- Жамийла, менин алтын Жамийлам, сен кеткенде, башыңды бийик көтөрүп, кылчайбай, тайманбай кең талаа менен кеткенсиз.

Же күмөн санаган күндөрүн болобу, гулум Жамийла. Алсыздыкка берилбе, Даниярды медер кылып жөлөн!

Ошондо Данияр баягыдай, сүйүү, жер, жарык дүйнө, турмуш жөнүндөгү деңиздей төгүлгөн жалындуу обонун салып берсин.

Ошондо көз алдында көң, талаа гүлдөп, биздин август түнүндөгү чагылгандуу добул төгүп берсин!

Коркпо, Жамийла, алыс жолдон, сенин жолуң таалай жолу, андан күмөн санаба!...

Жамийла менен Даниярдын экинчи дүэти. Астар Тыналиев. Музыкасын чийген өзү, өзүнүкү сөзү.

Ал кез ойго келип,
Жагымдуу дем берип.
Жүрөк чалкыды,
Биз кездешкен күндөр.

Кумарланган түндөр,
Даана балкыды.
Мээрим төгүп күз да,
Жалбырактан түздөп.
Килем салгандай,
Бирге ырдап биз да,
Эңсеп жүрөк сыздал,
Эргип алгандай.

Адам чиркин кандай,
Жашоого түк канбай.
Үмүт ээрчитет,

Обон - ырдын мынча,
Таасир күчү канча.
Бийик телчитет,
Эх, асылкеч болчу.
Биргактарың созчу,
Нөшөр төккөндөй.
Ички дүйнөң асыл,
Биракатка батыр.
Эңсеп өпкөндөй!...

**(Музыка: Апофеоз катары Данияр менен Жамийланын экинчи дүэтин берип аякташ керек.
2,5 минут.)**

(Анан «Качуу» музыкасынан фрагмент.)

АЯГЫ.

Көркөм окуган:
Дүйшөнбек Байтөбетов.

Хормейстери:
Калдыбек Нурматов.

Симфонкестрдин дирижеру:
Рахатбек Османалиев.

Жамийланы -
Гүлмира Жолдошева ырдады.
Даниярды -
Садыр Жумашев ырдады.

Кыргыз радиосу 2010-жыл.
(42 минут-музыка, 35 минут текст = 1 saat 20 минута)

Ч.Айтматов

Жамийла

Жарашиктуу замана
 (Аралашма а капелла хору үчүн иштеп чыккан А. Тыналиев)

Спокойно, свободно Эркин. Бейкут.

Обону Абдыкалый Темировдуку
 Сөзү Алыкул Осмоновдуку

Soprano, Alto, Tenor, Basso parts are shown with their respective vocal ranges and lyrics.

Жарашиктуу замана

Sopr., Alt., Ten., Bas. parts are shown with their respective vocal ranges and lyrics.

Жарашыктуу замана

3

19

Sopr. Ка - лыц тур-муш а - ра-сын - да кы - ды-рат. Көр - чу до-сум биз жа -

Alt. у - чуп зы-пыл - дап Ка - лыц тур-муш а - ра-сын - да кы - ды-рат.

Ten. 8

Bas. у - чуп зы-пыл дап ка - лыц тур - муш а - ра-сын - да кы - ды-рат.

22

Sopr. ша - ган күн-дөр - дү. А - дам зат бак-ты - сы е - сөт эң кыл-дат.

Alt. Көр - чу до-сум биз жа - ган күн-дөр - дү. А - дам зат бак - ты - сы е -

Ten. 8

Bas. Көр - чу до-сум биз жа - ша - ган күн-дөр - дү. А - дам зат бак - ты - сы е -

25

Sopr. Жаш - тык кол-до - - - ку - бат да,

Alt. сөт эң кыл-дат. Эй, эй, эй! Кү - бат да

Ten. 8

Bas. сөт эң кыл-дат. Эй, Жаш - тык кол - до - эй!

Жарашыктуу замана

4

28

Sopr. Кол - до - - Эй - кур-бу-лар Эз - эй,

Alt. кол - до Эй, эй - кур-бу-лар

Ten. 8 Биздин кол до Эй - кур - бу

Bas. Биз - дин кол - - Эй - Э - эй!

Для повторения

31

Sopr. Жа - шоо - гу кым - бат - - - Күн - дөбиз - де бар.

Alt. Жа - шоо - до кым - бат, - - - кү - бат - да

Ten. 8 кым - бат - - - бар!

Bas. -

34

Sopr. Для окончания rit. Күндер биз-де бар - аа - аай!

Alt. бат бар rit. Аа - - - аай!

Ten. 8 бат Күн - дөбиз - де бар! Аа - - - аай!

Bas. бат - бар - Аа - - - аай!

"Даниярдын ыр талаасы" музыкалык радио спектакль. Биринчи номери.

Даниярдын ой- толгонуусу
(Раздумья Данияра)

mf Шашпай. Ойлуу. Задумчиво. Не спеша.

Piano

2

Даниярдын ой- толгонуусу
(Раздумья Данияра)

P-no

©

Даниярдын ой- толгонуусу
(Раздумья Данияра)

3

P-no

Көктө жылдыз жымындейт
(Оркестрдик эпизод)

Табиятка көшүлө. Жай. (Умиротворённо)

mp

Көктө жылдыз жымындейт

Musical score for piano, page 2, featuring two staves. The top staff uses a treble clef and the bottom staff uses a bass clef. Both staves are in common time with a key signature of four sharps. Measure 12 starts with a forte dynamic. Measures 13-14 show eighth-note patterns with '3' below them. Measures 15-16 continue similar patterns. Measure 17 begins with a dynamic of $\frac{8}{8}$. Measures 18-20 show eighth-note patterns. Measure 21 starts with a forte dynamic. Measures 22-24 show eighth-note patterns with '3' below them. Measure 24 ends with a ritardando (rit.) instruction.

Көктө жылдыз жымындейт

Musical score for piano, page 3, featuring two staves. The top staff uses a treble clef and the bottom staff uses a bass clef. Both staves are in common time with a key signature of four sharps. Measures 27-29 show eighth-note patterns with '3' below them. Measure 30 begins with a dynamic of $\frac{8}{8}$. Measures 31-33 show eighth-note patterns. Measure 34 begins with a dynamic of $\frac{8}{8}$. Measures 35-37 show eighth-note patterns. Measure 38 begins with a dynamic of $\frac{8}{8}$. Measures 39-41 show eighth-note patterns.

44

Көктө жылдыз жымындейт Sostenuto

47

mf 8va- - - - - 8va- - - - -

50

8va

53 (8va) - - - -

Ай нуру
(Жамийлянын №1 ыры)

Чечиле. Жагымдуу. Сөзү элдики.

Piano

7 би - ге - тө - гүл - дү,

P-no

10 Ал - ты - ным (ай) ач - чы - кө - нул -

©

Ай нурү

13

P-no

17

P-no

21

P-no

25

P-no

29

P-no

32

P-no

Ай нұру

36

3. Жалбырак учат дилдиреп,
Жабыккан (ай) түрүн билдирет.
Жаш кезде (да) ойнап күлөлу,
Жашообуз (ай) канча,- ким билет.

Жакшы сөз айтчы мага Доброе слово подари

(Жамийланының №2 ыры)

Жалооруй. (Ласково любуюсь)

Музыкасы А. Тыналиевдики
Сөзү Бактыгүль Чотурованылы

36

6

mf

II

©

2

Жакши сөз айтчы мага
Доброе слово подари

15

Pno.

Жаз - мыш-тын чан-да-рын жууп (oo-ooy), Жам - гыр-дай тө - гү - ло -

15

18

Pno.

йун. Жам - гыр-дай те - гү - лө - иун.

rit.

18

23

Pno.

Жак - шы сөз айт-чы ма - га!...

a tempo

23

Reo. - * Reo. - - - - *

3

Жакши сөз айтчы мага
Доброе слово подари

29

Pno.

f *8va* >

Даниярдын сүйүү гимни.
Гимн любви Данияра

(А.Тыналиев."Даниярдын ыр талаасы" музыкалык спектаклиен)

mf Төгүлө. Широко, распевно.

Piano

1

2

3

4

5

6

7

mf

Жа - шоо

8va

rit.

мүр

ок - том, бе - лен -

2

Даниярдын сүйүү гимни.

Кан - ча - ке -

Pno.

10

11

12

13

14

15

16

бак - тым - ды мен

жан - дуй - ном -

Pno.

Pno.

©

Даниярдын сүйүү гимни.

3

Pno.

19

дун,

19

Та - би - ти та - а - шып

22

чал - кып ет - со дейм,

22

чал - кып ет - со

25

дейм.

25

жү - рөк жар - чу ырым-ды

Ред.

Даниярдын сүйүү гимни.

4

Pno.

28

тек - сөм дейм

28

с

31

сейм...

31

Игриво. Ойноок.

Ред.

34

34

с

Ред.

Даниярдын сүйүү гимни.

5

37

Pno.

40

Pno.

43

Pno.

Даниярдын сүйүү гимни.

6

46

Pno.

49

Pno.

52

Pno.

Даниярдын сүйүү гимни.

7

Musical score for piano (Pno.) in G major (two sharps) and common time. The score consists of two systems of four measures each.

Measure 55: Treble clef. Dynamics: $8va$, f . The piano part plays eighth-note chords in the treble and bass staves. The bass staff has a bass clef and a β symbol. The right hand has a fermata over the eighth note.

Measure 56: Treble clef. Dynamics: f . The piano part continues with eighth-note chords. The bass staff has a bass clef and a β symbol.

Measure 57: Treble clef. Dynamics: f . The piano part continues with eighth-note chords. The bass staff has a bass clef and a β symbol.

Measure 58: Treble clef. Dynamics: f . The piano part continues with eighth-note chords. The bass staff has a bass clef and a β symbol.

1. Жашоо- өмүр, өктөм белең, көркөм белең,
Канча кезип бактымды мен издең келем.
Жан дүйнөмдү табити ташып,
Чалкыптөсө дейм, чалкып етсө дейм,
Жүрөкту жарчу ырымды төксөм дейм!
 2. О табият, улуусуң сен, сулуусун ен.
Өмүрүмдө мээримдүү наз издең келем.
Ушул жашоомдо жамалын төккөн
Үмүт оттору, үмүт оттору,
Жаадырап жанаң күнүн көп эңсейм!!

Даниярдын №2 вокализи

(Кайырмасын кыз-келиндер хору коштойт)

Сезим менен. Чечиле.

Сезим менси. Чечилс.

Piano

1

8va

8va

Piano

3

mf

Aa - aa - aa - simile

3

Pno.

6

Pno.

6

Даниярдын №2 вокализи

9
Pno.
9
12 *f*
Женск.хор (+ солист)
Pno.
12
15
Me - ке - ним - дин көр - кү - не,
Pno.

Даниярдын №2 вокализи

18
Сый - мык - та - нам мак - тай - мын.
18
Pno.
21
Ак - кал - пак - тай А - ла - Тоом - ду, Ыр - га са - лам,
21
Pno.
24
Конец:
Сдержанно
ай - кай - мын.
24
Pno.

27

Pno.

27

8va

27

30

f

30

diminuendo

33

3

3

36

Pno.

36

sf

mf

8va

37

8va

Эскерүү: Солист кайрымасында да коомай кошулуп ырдайт.

Музыкасы, анан кайрымасынын тексти А. Тыналиевдикى.

Кыялымда чабыттап

(Даниярдын №3 ыры)

Кыялдануу менен. Предаваясь мечтаниям.

Сөзү А.Тыналиевдикى

Piano

12

буй - рук ка. Ти - ле - гим - де ал - га

16

ум - ту - ла - мын, ум - ту - ла - мын,

20

бы - ийк се - зим сый - кыр - чы - дай жа - кын - да -

2

Кыялымда чабыттап

Pno.

12

буй - рук ка. Ти - ле - гим - де ал - га

16

ум - ту - ла - мын, ум - ту - ла - мын,

20

бы - ийк се - зим сый - кыр - чы - дай жа - кын - да -

Pno.

Bassoon

©

Кыялымда чабыттап

3

2. Закымдаган күндөр канаттуудай,
Зымырылат, жылат ак куудай.
Учу кыйрыри жок көк асманда,
Чабалекей болуп кайкыйм кыялымда,
Кекүрөгүм умуттөргө бүт чулганып.

Эскерүү: Зкуплет катары 1чи куплет
кайталанат.

2-октябрь2005жыл.

Көктө жылдыз жымыңдайт

(Оркестрдик эпизод)

©

Көктө жылдыз жымындейт

12

15

18

21

24

8va

rit.

Көктө жылдыз жымындейт

27

a tempo

29

32

35

38

41

44

Көктө жылдыз жымындейт Sostenuto

47

mf 8va----- 8va-----

50

8va

53 (8va) - -

Жаркын тилек

(Женский хор без слов в сопровождении фортепиано)

Oй тилекке чулгана.

Алтын:

Piano

4

4

7

Сопрано:

Pno.

Жаркын тилек

10

Pno.

10
Алъя - ля - ля -

13
ля - ля - ля - simele

Pno.
13
8va -

16
Pno.
16
8va -

Жаркын тилек

19

Pno.

19
с

22
ся -

Pno.
22
8va -

25
Pno.
25
8va -

Жаркын тилек

28 Сопр: *mf*
Альты:
- a - a - a - similt
Pno. *mp*

31
Pno.
8va - *
mf

34
Pno.
f

Жаркын тилек

37
Pno.
diminundo ed rit
sf

40
Pno.
f

Жамийля менен Даниярдын №1 дуэты

f Төгүлө. Наздана.

Piano

2

Жамийля менен Даниярдын №1 дуэты

дүэт:

Pno.

10

Ай - та ал -

13

бай, - сур - дөп ап - каа - рыш,

16

Ич - тен со - зом о - оны ыр - ла -

Pno.

Pno.

©

Жамийля менен Даниярдын №1 дуэты

3

19
рым.
жы - луу и - леп -

Pno.

22
бер - ген - сы - цаа - ры.
Тын - шап ук -
Ук-----

Pno.

25
чу, - - - жы - рок сыр - ла - рын.
rit.

Pno.

Жамийля менен Даниярдын №1 дуэты

4

28
жы - луу и - леп - - - бер - ген сы - цаа -

Pno.

31
ры, - - - Тын - шап ук - чу.
Ук-----

Pno.

34
жы - рок сыр - ла - рын.

Pno.

Жамийля менен Даниярдын №1 дуэты

5

37

Pno.

Fine

37

Pno.

8va-----

40

Pno.

8va-----

40

Pno.

8va-----

43

Pno.

8va-----

43

Pno.

6

Жамийля менен Даниярдын №1 дуэты

46

Pno.

46

Pno.

8va-----

2. Кайкып учкан үмүт күштары,
Канат кагып көкөлөй берсін.
Ак жүзүндөн мөлтүр жаш кулап,
Жүрөгүм(сыздайт), жаркыным менин.) 2жолу.

3. Ойгонуп сезим, албырып чоктой,
Жазғанамын, чоочуйм,- жабыгам.
Жетелеп, башка түк жол жоктой,) 2 жолу.
Сүйүч чакырат,- бағынамын!!

Сыйлай жүр

"Жамиля" музыкалык спектаклиниң Даниярдын №3 ыры

Сезимтал

Сөзү элдикі

Piano

10
Жа - ны - кан кет - сем мен а - лыс,

13
Эр - ме - гим деп (ай) ыр - дай жүр, Эр - ме - гим деп (ай)

16
ыр - дай жүр.

mf

4
Э - ки тал көр-сөң кый - бай жүр,

4
Э - лин - де жүр-сөм сый - лай жүр (ай), сый-лай жүр.

2
Сыйлай жүр

10
Жа - ны - кан кет - сем мен а - лыс,

13
Эр - ме - гим деп (ай) ыр - дай жүр, Эр - ме - гим деп (ай)

16
ыр - дай жүр.

Pno.

10
13
16

©

Сыйлай жүр

3

18

Pno.

Aaa ай,

18

Pno.

Aaa аай!

20

Pno.

20

22

Pno.

Эр - ме - гим деп (ай) ыр нон. дай

Сыйлай жүр

4

25

Pno.

Бүтөөрдө. (Ээ - Эй!)

2. Жалғыз тал көрсөн қыйбай жүр,
Жанында жүрсөм сыйлай жүр.
Жанындан кетсем мен алыс,
Жаркыным деп (ай) ырдай жүр.

3. Элесиң көзгө көрүндү,
Элирип көнүл бөлүндү.
Эрмегим жүрөм сагынып,
Элимден сүйгөн өзүнду.

Жанасың жайдын гүлүндөй.

(Даниярдың №4 ыры)

Омоктуу. Салмактуу.

Музыкасы А. Тыналиевдикى
Сөзү элдики

Piano

4

Төгүлө. Расплескивая чувства.

Жа - на - сың (a)

7

жай - дын — гү - лүн - дей,

2

Жанасың жайдын гүлүндөй.

10

Жаш - ты - гың (a) ша - йы - ту - рүн -

Pno.

13

дәй. Шаңк э - тип (a) кү - лүп -

Pno.

16

кой - го - нун - Шак - та - гы - (a)

Pno.

Жанасың жайдын гүлүндөй.

3

19

Pno.

бул - бул - нүн - дей,

19

22

Pno.

Шак - та - гыз - ле бул - бул - нүн -

22

25

Fine

Pno.

дой.

жадырап - (а) жайна,

25

Жанасың жайдын гүлүндөй.

4

28

Pno.

ке - нүл - 8va ач.

28

пр.р. л.р. пр.р.

Ред. - - - - *

2. Келишкен (ай) мұчө калтардын,
Көргөндө (да) езүң апкаардым.
Балбылдап(а) көзүң чачырайт,
Кейитип (а) башқа дарт салдын.

3. Жамалы (да) жанган сулуу жаш,
Моймолжуган чүрөк кара каш.
Жаштык кез жанып турғанда,
Жаадырап (а) жайна, көңүл ач,
Жаадырап (а) жайна көңүл ач.

Согуш илеби
(Эхо войны)

mf Гонимая беспокойством, но лучезарно

Pno. 1

Pno. 2

Pno. 1

Pno. 2

Pno. 1

Pno. 2

©

Согуш илеби

8va

Pno. 1

Pno. 2

Pno. 1

Pno. 2

Pno. 1

Pno. 2

rit.

rit.

Согуш илеби

Adqitato (Взволнованно). Жандуурак.

3

Pno. 1

Pno. 2

Pno. 1

Pno. 2

Pno. 1

Pno. 2

8va-----

Согуш илеби

4

Pno. 1

Pno. 2

Pno. 1

Pno. 2

Концовка

Pno. 1

Pno. 2

"Гонимая беспокойством"- то же самое что- "тревожно"

Алып кет мени алыска
(Жамийлянын №3 ыры)

Романтикалык ой тилемке балкый.

Сөзү Бактыгүль Чотурованызы

Piano

5

5

10

10

2

Алып кет мени алыска

Pno.

13

13

16

16

19

19

Алып кет мени алыска

3

21

21

Суу - ша-ры ме-нен дос - бо - лом.

Суу - на-лып-жа - тып

Pno.

24

(май) - санда,

Суу ша-ры ме-нен дос бо - лом!

Pno.

27

8va -

8va -

Pno.

4

32

rit.

32

Pno.

37

Aa - aa - simile.....

37

Pno.

42

Aa - aa -

42

Pno.

Алып кет мени алыска

5

Кода
Конец rit.

Pno.

2. Алып кет мени алыска,
Көз нуру талып жетпеген.
Кейкөлгөн сулуу адырга,
Гүлдөрден башка еспөгөн.
Күкүктөп аккан өзөнгө(да),
Күлүктөп башка кечпеген.) 2 жолу

3. Алып кет мени алыска,
Сен гана болчу падышам.
Жомокто гана жолукчу,
Жагайын өчпөс жаңы шам.
Келериц күтүп мен анда(да),
Керимсөл менен жарышам.) 2 жолу.

Качуу

(Побег Жамийлы и Данияра)

Ишенимдуу. Уверенно.

Pno.

©

Качуу

Musical score for piano solo, page 2, featuring two staves. The top staff uses treble clef and common time, starting with a key signature of one flat. The bottom staff uses bass clef and common time, starting with a key signature of one flat. Measure 13: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has chords. Measure 14: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has chords. Measure 15: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has chords. Measure 16: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has chords. Measure 17: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has chords. Measure 18: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has chords. Measure 19: Dynamics: *mf*. Text: Нежно, певуче. Назик, ыргактуу. Measure 20: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has chords. Measure 21: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has chords. Measure 22: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has chords. Measure 23: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has chords. Measure 24: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has chords. Measure 25: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has chords.

Качуу

Musical score for piano solo, page 3, featuring two staves. The top staff uses treble clef and common time, starting with a key signature of one flat. The bottom staff uses bass clef and common time, starting with a key signature of one flat. Measure 28: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has eighth-note pairs. Measure 29: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has eighth-note pairs. Measure 30: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has eighth-note pairs. Measure 31: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has eighth-note pairs. Measure 32: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has eighth-note pairs. Measure 33: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has eighth-note pairs. Measure 34: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has eighth-note pairs. Measure 35: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has eighth-note pairs. Measure 36: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has eighth-note pairs. Measure 37: Dynamics: *ff*. Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has eighth-note pairs. Measure 38: Dynamics: *f*. Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has eighth-note pairs. Measure 39: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has eighth-note pairs. Measure 40: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has eighth-note pairs. Measure 41: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has eighth-note pairs. Measure 42: Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has eighth-note pairs. Measure 43: Dynamics: *ff*. Text: Медленней 1-темы, широко. Treble staff has eighth-note pairs; Bass staff has eighth-note pairs.

4
46

Качуу

49

rit.

ff

52

f

Reo-----*

Жамийла менен Даниярдын экинчи дуэти

f Жүрөктүү эзэ.

Сөзү Астар Тыналиевдикى

Piano

4

Pno.

7

Ал кез ой - го ке лип, жа - гым-дуу дем

©

Жамийла менен Даниярдын экинчи дуёти

Pno.

10
бे - рип жы - рөк чал - кы - ды.
13
Биз кез - деш - кен күн - дер кү - мар - лан - ган.
16
Түн - дер, даа - на бал - кы - ды.

Rit.

Жамийла менен Даниярдын экинчи дуёти

Pno.

19
Мээ - рим тө - гүп күз да, жал - бы - рак - тан
22
түз - дөп, ки - лем сал - ган - дай.
25
Бир - ге ыр - дап биз да, ән - сеп жы - рөк

Жамийла менен Даниярдын экинчи дуэти

28

rit.

сыв - дап, Эр - гип ал - ган - дай.

Pno.

28

rit.

Pno.

31

Окончание

Aa-----aa-----

Pno.

31

Fine 8va

Pno.

Ырыс Тыналиева

2. Адам чиркин кандай, жашоого түк канбай, үмүт ээрчитет.
Обон ырдын мынча, таасир күчү канча, ыйык телчитет.
Эх, асылкеч болчу, ыргактарың созчу, нөшөр төккөндөй!
Ички дүйнөң асыл ыракатка батыр, эңсеп өпкөндөй!

*Үшүл жыйнактын ноталарын компьютерде
терип жсана редакциялаган*

**Комментарий-проспект для участников прослушивания
аудио-диска музыкального спектакля «Песенное поле Дани-
яра»
по мотивам повести «Жамиля» Ч.Т.Айтматова, написанного
композитором Астаром Тыналиевым.**

Данный спектакль недавно был прослушан большим худ.советом, был одобрен и принят в Золотой фонд Киргизского радио. Но в этом фонде спектакль подобно архивному материалу может лежать десятилетиями и пылится.

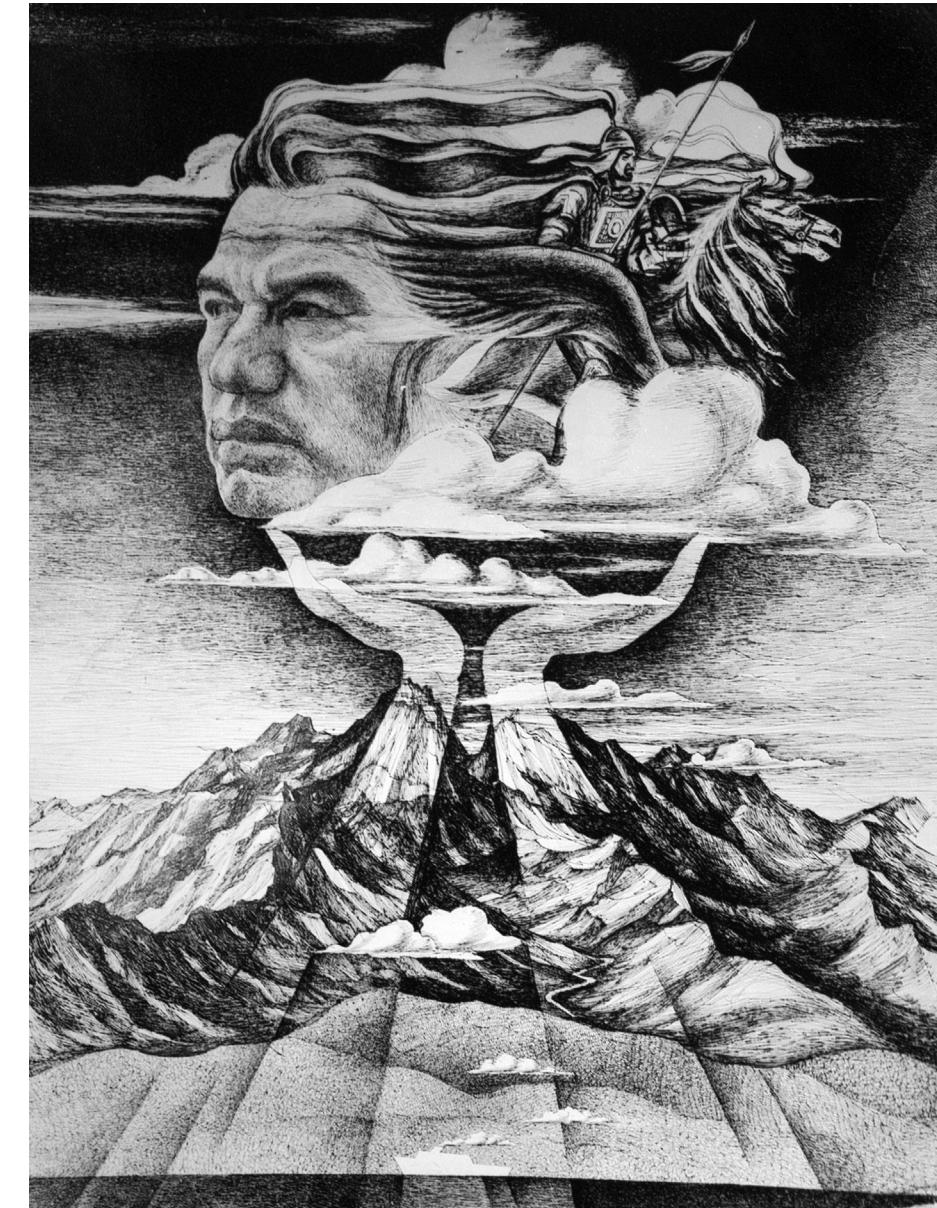
Поэтому в рамках 90-летия Ч.Т. Айтматова решено вынести на сцену, на телевидение данное сочинение, дабы зрители могли ознакомиться и оценить. Так-как данный спектакль-произведение концертного плана-сценические декорации не нужны. На сцене работают симфонический оркестр, профессиональный хор, два оперные солисты (Жамиля и Данияр). Художественное чтение ведущего, он читает абзацы Сейита, будут передаваться из динамиков. (Читает Д.Байтобетов).

Есть две балетные сцены, два хоровых моментов, четыре оркестровых эпизодов, и.т.д.

Необходимо для слушателей пояснить,- в начале спектакля большая группа людей (в данном случае-хор) серпами уюирают пшеницу и поют сложное а капельное сочинение.Под эту музыку 8-пар молодых танцуют танец плавного характера.

Надо так же отметить, - есть балетная сцена, где четыре балерины опекая в середине пятую балерину, танцевальными движениями как-бы подсказывают, советуют Жамиле, чтобы двое влюбленных осмелились и уехали далече, ибо у них такая высокая любовь. Эту программную идею поддерживает одновременно женский хор без слов и симфонический оркестр. Во время спектакля в филармонии на большом экране на сцене можно периодически показывать соответствующие фрагменты из кино-фильма «Жамиля» режиссёра Ирины Поплавской.

Желательно, во второй состав главных персонажей пригласить из Германии-Жамийлу Раымбекову, а на роль Данияра-Женишбека Ысманова из Италии. Конечно эту прекрасную идею при желании может осуществить Министерство культуры Республики...

Чыңғыз чыкты зыркырап,
Даңқы дароо жаркырап.
Жер планетинин
ар-бир контнентинин
Элдери алкап жүгүнүп.
Повесттери жүздөгөн тилде түрүлүп.
Ошол эле маалда
Ичи күйгөн төрөлөр
Айласы куруп жүгүрүп.

Рамис Рысколов

Мазмуну:

Жарашыктуу замана. Аралашма а капелла хору. Музыкасы А.Тыналиевдики, 00 сөзү А.Осмоновдүкү. (Ищите среди клавиров).

Даниярдын ой-толгоосу. Оркестрдик эпизод. (Клавирдик варианты). 00

Жылдыздар жымындайт. Оркестрдик эпизод. (Клавирдик варианты). 00

Ай нуру. Жамийлянын бириңчи ыры. Музыкасы А.Тыналиевдики, сөзү элдики. 00

Жакшы сөз айтуы мага. Музыкасы А.Тыналиевдики, сөзү Бактыгүл Чотурованы. 00

Даниярдын сүйүү гимни. Музыкасы жана адабий тексти А.Тыналиевдики. 00

Даниярдын экинчи вокализи. (Кайырмасында кыз-келиндер хору коштойт).
Музыкасы А.Тыналиевдики. 00

Даниярдын үчүнчү номери «Кыялымда чабыттап». Музыкасы, адабий тексти 00
А.Тыналиевдики.

Жылдыздар жымындайт. Оркестрдик номер. 00

Жаркын тилек. Беш балерина бийлешет. Кыз-келиндер а капелла хору (тексти
жоқ). Жаңа симфо-оркестр коштойт. 00

Жамийля менен Даниярдын дуэти. Музыкасы жана адабий, тексти А.Тыналиев-
дики. 00

Даниярдын төртүнчү номери – «Сыйлай жүр». Сөзү элдики, музыкасы А.Тына-
лиевдики. 00

Даниярдын бешинчи ыры – «Жанасың жайдын гүлүндөй». Сөзү элдики, музы-
касы А.Тыналиевдики. 00

Оркестрдик эпизод – «Согуш илеби». Музыкасы А.Тыналиевдики. 00

«Алып кет мени алыска». Жамийлянын үчүнчү ыры. Сөзү Бактыгүл Чотурова-
ныкы, музыкасы А.Тыналиевдики. 00

«Качуу» музыкасы. Оркестрдик эпизод. (Клавирдик варианты). 00

Жамийля менен Даниярдын экинчи дуэти. Музыкасы, сөзү А.Тыналиевдики. 00
